

Jean Monnet *dialogue*

Висновки, прийняті під час дев'ятого Діалогу Жана Моне

с. Тур'я Пасіка, Закарпатська область, Україна

10-12 листопада 2023 року

Ми, керівництво Верховної Ради України, голови та делеговані представники депутатських фракцій і груп Верховної Ради України 9-го скликання, зустрілися у форматі Діалогу Жана Моне за мир і демократію вдев'яте з жовтня 2016 р. і втретє за період роботи Верховної Ради України 9-го скликання. Це була друга особиста зустріч після початку неспровокованої повномасштабної військової агресії з боку російської федерації, яка відбулася проти України.

Той факт, що ця зустріч відбулася за таких надзвичайних обставин, підкреслює нашу незмінну і тверду рішучість працювати разом, не зважаючи на розбіжності політичних поглядів, шукати консенсус, будувати довіру і зміцнювати єдність демократичних сил в Україні. Наша мета також полягає в тому, щоб активізувати необхідні процеси реформ в рамках Діалогу Жана Моне.

Ми щиро вітаємо позитивний та об'єктивний звіт Європейської Комісії щодо прагнень України в процесі набуття членства в ЄС та вдячність за визнання багатьох зусиль, яких Україна вже доклала для того, щоб

відповідати критеріям членства в Європейському Союзі. Ми також усвідомлюємо, що попереду залишається значний обсяг роботи, і що це вимагає надзвичайних зусиль та ефективної взаємодії всіх гілок влади.

Ми цілком усвідомлюємо, що успішний шлях до Європейського Союзу та Північноатлантичного Альянсу має будуватися на максимально широкому політичному консенсусі та суспільній підтримці. Саме тому керівництво та депутатські фракції та групи Верховної Ради України докладатимуть конкретних зусиль, щоб показати приклад єдності та інклюзивності всіх демократичних сил у парламенті. Ми також вважаємо, що активне та систематичне залучення організацій громадянського суспільства до процесу вступу України до ЄС та НАТО має важливе значення та сприятиме кращій поінформованості всіх верств суспільства щодо питань ЄС, Північноатлантичного Альянсу. Верховна Рада повинна прагнути до створення належних механізмів співпраці з організаціями громадянського суспільства.

Ми усвідомлюємо, що прозорість та підзвітність демократичних інститутів України, і насамперед Верховної Ради, мають вирішальне значення для успішного вступу України як до Європейського Союзу, так і НАТО. Ми погодилися, що Верховна Рада повинна створити інституційні та процедурні рамки, які б відповідали поставленим цілям і могли б забезпечити виконання численних зобов'язань, що випливають з процесу розширення ЄС та входження до НАТО. Це включає посилення адміністративної спроможності Апарату Верховної Ради шляхом ухвалення закону про парламентську службу.

Ми також взяли до уваги кращі практики попередніх розширень ЄС, які демонструють, що інклюзивні парламентські структури та процеси, засновані на консенсусі, можуть посилити реалізацію прагнень України щодо набуття членства в ЄС. Ми також визнаємо важливість своєчасного та легкого доступу до інформації про процес розширення ЄС для всіх політичних груп для прийняття добре поінформованих рішень, а також його важливість для побудови єдності та довіри всередині Парламенту та в рамках взаємодії з виконавчою владою. Парламентські інформаційні ресурси в контексті процесу вступу до ЄС

працювати із забезпеченням принципів політичного плюралізму (пропорційного представництва депутатських фракцій та груп) та свободи слова.

Ми як учасники Діалогів висловлюємо своє прагнення до досягнення конструктиву в частині підвищення ефективності прийняття законопроектів у другому читанні шляхом оптимізації та зменшення кількості подання поправок та пропозицій до та під час розгляду законопроектів, а також використання інструментів, які блокують прийняття таких законопроектів.

Ми визнаємо постійно зростаючу актуальність парламентської дипломатії для реалізації прагнень України щодо набуття членства в ЄС та входження України до НАТО і, зокрема, для реалізації Верховною Радою покладених на неї функцій. Політичний діалог та обмін досвідом з питань ЄС з парламентарями з країн ЄС та євроатлантичного простору є дуже корисними для всіх сторін і сприяють кращому розумінню питань, що стоять на порядку денному.

Парламентська дипломатія має прагнути до реалізації інклюзивного підходу, зокрема в частині забезпечення пропорційного представництва у парламентських асамблеях, міжнародних форумах а також участі у заходах міжпартійної дипломатії. Водночас, парламентська дипломатія має здійснюватись виключно з метою захисту незалежності та суверенітету, інтересів України, її громадян, відновлення територіальної цілісності у міжнародно визнаних кордонах 1991 року, жодним чином не завдавати шкоди Україні, її громадянам, та всебічно просувати її євроатлантичні прагнення, посилювати імідж України, як країни яка дихає демократією навіть в час найскладніших випробувань та повсюдно сповідує демократичні цінності.

Вітаючи поглиблення взаємодії Верховної Ради України та Європейського Парламенту, в очікуванні майбутнього документа про розширення співпраці між Головою Верховної Ради України та Президентом Європейського Парламенту, учасники Діалогу висловлюють готовність брати активну участь у співпраці, зокрема в

форматі парламентських спостерігачів у Європейському Парламенті та стажування працівників Апарату.

Ми також погоджуємося продовжити інституційну реформу Верховної Ради України з новою силою, посилити парламентські контрольні функції, як це також відображено у звіті Європейської Комісії, дійти згоди щодо прав опозиції та етичного кодексу. Ми вважаємо, що своєчасні рішення щодо цих та подальших заходів з реформування не лише покращать спроможність Верховної Ради діяти, але й сприятимуть підвищенню суспільної довіри до неї.

Ми особливо усвідомлюємо навантаження на функціонування демократичних інститутів України, спричинене неспровокованою, повномасштабною військовою агресією з боку російської федерації. Запровадження воєнного стану є наслідком цієї агресії.

Поки триває боротьба з агресором, демократичні інститути, передусім Верховна Рада та депутати, мають продовжувати виконувати свої конституційні обов'язки та продовжувати ухвалювати рішення, необхідні для забезпечення військової перемоги України та прокладання шляху до членства в ЄС та вступу до НАТО. Тому ми переконані, що на цьому етапі першочергового значення набуває забезпечення стабільності політичної системи та демократичних процесів.

З цією метою, керівництво Верховної Ради України, парламентські політичні лідери, депутатські фракції та групи у Верховній Раді України 9-го скликання зобов'язуються утримуватися від дій, які будь-яким чином можуть дискредитувати діяльність парламенту як всередині країни, так і на міжнародній арені. Для того, щоб забезпечити цю стабільність до обрання наступного скликання Верховної Ради, ми домовилися створити механізми, які б належним чином відображали демократично обраний парламентський плюралізм у Верховній Раді.

Ми також дійшли згоди, що майбутні вільні та чесні національні вибори (парламентські, президентські) проводяться після завершення війни та завершення дії воєнного стану із часом, достатнім для підготовки проведення виборів (не менше 6 місяців після закінчення воєнного стану) на основі діючого Виборчого кодексу, із збереженням за основу

виборчих систем національних та місцевих виборів, повернувши норми, які забезпечують змагальність кандидатів у межах одного партійного списку (як приклад - скасування обмеження у 25% від виборчої квоти, необхідних для просування кандидата у виборчому списку). Ми переконані, що майбутні загальнонаціональні вибори матимуть величезне значення для демократичних перспектив України і що вони повинні бути проведені з дотриманням міжнародних стандартів. Однак ми також усвідомлюємо, що внаслідок війни та її наслідків проведення виборів буде пов'язане з унікальними викликами, які потребуватимуть широкого політичного консенсусу для їх успішного вирішення. Тому в рамках наступного Діалогу Жана Моне ми продовжимо наш обмін думками щодо принципів, що можуть стати наріжними каменями майбутніх виборів в Україні. Учасники Діалогу погодились працювати над розробкою спеціального закону, який врегулює особливості проведення перших післявоєнних виборів.

У процесі обміну думками ми досягли широкого консенсусу щодо необхідності визначення першочергових кроків в здійсненні інституційної реформи Верховної Ради України, зокрема вжити необхідних заходів для:

- підготовки та внесення на розгляд Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп проекту пропозицій щодо актуалізації Постанови Верховної Ради України "Про заходи з реалізації рекомендацій щодо внутрішньої реформи та підвищення інституційної спроможності Верховної Ради України" в рамках діяльності Робочої групи з підготовки комплексних пропозицій щодо внесення змін до законів України у сфері парламентського права;
- якнайшвидшого обговорення та прийняття щонайменше у першому читанні Етичного кодексу;
- забезпечення представництва меншості у розподілі керівних посад у Комітеті Верховної Ради України з питань свободи слова;

- якнайшвидшого прийняття в цілому Закону України "Про парламентську службу";
- ширшого залучення українського парламенту в процес проведення переговорів щодо вступу в ЄС, а також в процесі переговорів та співпраці з міжнародними фінансовими інституціями;
- зміцнення інституційної спроможності Верховної Ради України в частині забезпечення адаптації національного законодавства до права ЄС.

Ми також досягли порозуміння щодо важливості в довгостроковій перспективі визначення правових засад взаємодії більшості та меншості в українському парламенті, зокрема в частині збалансованого розподілу керівних посад між представниками більшості та меншості у комітетах Верховної Ради України, Рахунковій палаті України та інших парламентських органах.

ПІДПИСИ

Олександр КОРНІЄНКО, народний депутат України,
Перший заступник Голови Верховної Ради України

Олена КОНДРАТЮК, народний депутат України,
заступник Голови Верховної Ради України

Давид АРАХАМІЯ, народний депутат України,
голова депутатської фракції "Слуга народу"

Юлія ТИМОШЕНКО, народний депутат України,
голова депутатської фракції "Батьківщина"

Ірина ГЕРАЩЕНКО, народний депутат України,
співголова депутатської фракції "Європейська Солідарність"

Олександра УСТИНОВА, народний депутат України,
голова депутатської фракції "Голос"

Володимир АРЕШОНКОВ, народний депутат України,
депутатська група "Довіра"

Михайло ПАПІЄВ, народний депутат України,
депутатська група "Платформа за життя та мир"

Сергій КАЛЬЧЕНКО, народний депутат України,
депутатська фракція "Слуга народу"

Іванна КЛИМПУШ- ЦИНЦАДЗЕ, народний депутат України
депутатська фракція "Європейська Солідарність"

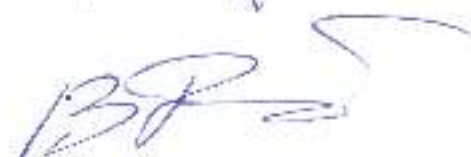
Андрій ПАРУБІЙ, народний депутат України,
депутатська фракція "Європейська Солідарність"

Володимир ЦАБАЛЬ, народний депутат України,
депутатська фракція "Голос"

Вадим ГАЛАЙЧУК, народний депутат України,
депутатська фракція "Слуга народу"

Вікторія ПОДГОРНА, народний депутат України,
депутатська фракція "Слуга народу"

Сергій СОБОЛЄВ, народний депутат України,
депутатська фракція "Батьківщина"

Лариса БІЛОЗІР, народна депутатка України,
депутатська група "Довіра"

Білозір

Анна Скороход, народний
депутат України, депутатська
група "За майбутнє"

